

Тақырыбы: Диалектика және оның альтернативасы

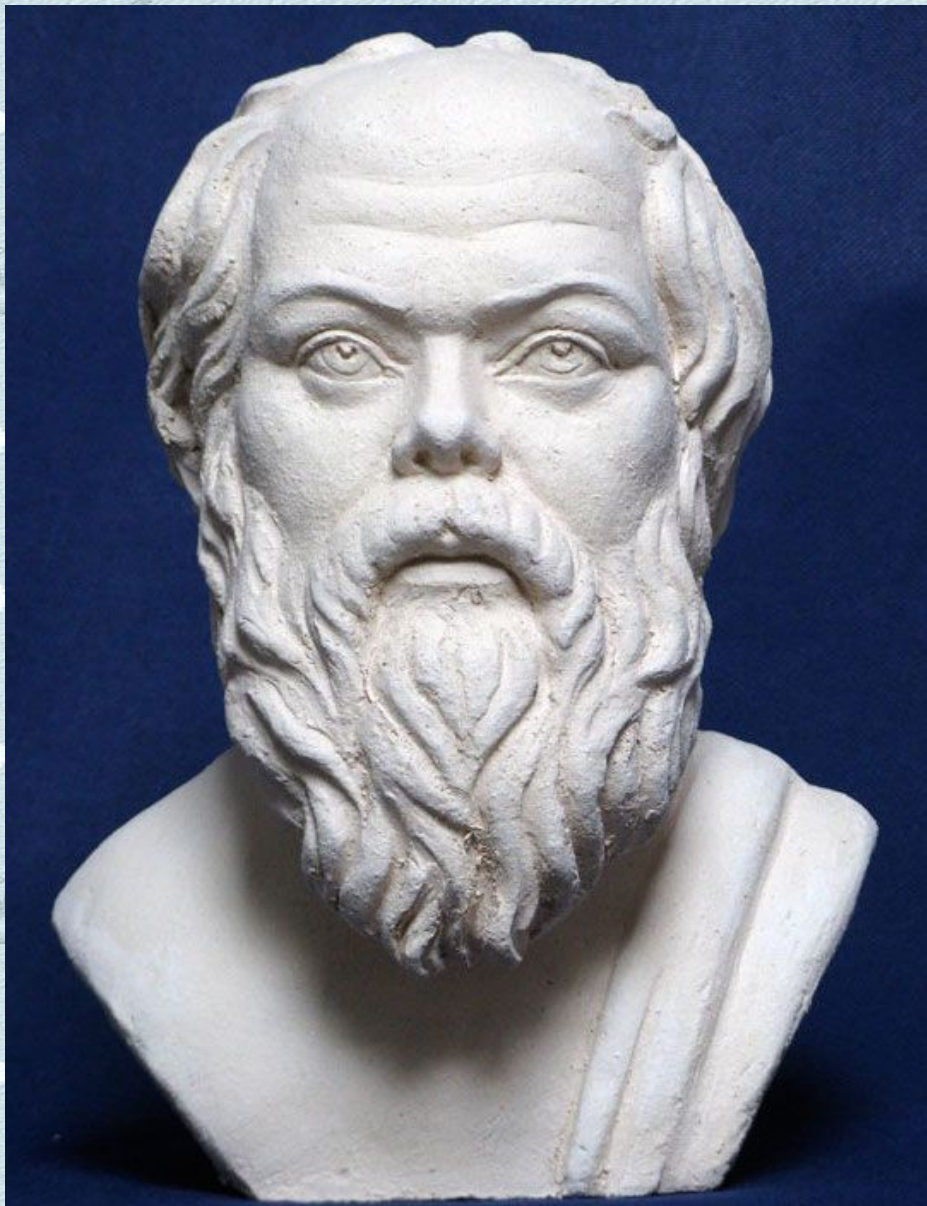
Топ: 31 «А»

Мамандық: «Аударма ісі»

Орындаған: Слямахметова
М.

Тексерген Бижанов Н.И.

Диалектика (гр. *διαλεκτική* – пікірталас, әңгімелесу өнері) — табиғаттың, адамзат қоғамының және ойлаудың қозғалысы мен дамуының жалпы заңдылықтары туралы философиялық ғылым, бір қасиеттен екінші қасиетке секіріс түрінде ауысуына әкелетін ішкі қарама-қайшылықтарын және қарама-қарсылықтардың күресін ашу жолымен қоғам мен табиғаттың әрқашан қозғалыста болатын және өзгеріп отыратын құбылыстарын танудық ғылыми әдісі.

Сократ ([грекше: Σωκράτης](#) (б.з.д. 470 - б.з. д.399), — [Батыс философиясының](#) негізін қалаушы [ежелгі грек философы](#). Ол өз шәкірті [Платон](#) және Платонның шәкірті [Аристотельмен](#) (б.з.д.384 – б.з.д.320) бірге ежелгі гректің ең әйгілі "Үш данасы" деп қастерленген. Ол артына кітап жазып қалтырмаған, идеялары мен ғұмырбаянын шәкірттері (Әсіресе Платон) жазып қалтырған. Диалектика ұғымын ежелгі грек философы [Сократ](#) енгізді. Ол диалектиканы - [диалог](#), әңгімелесу кезіндегі қарама-қарсы [көзқарастардың](#) қақтығысы арқылы ақиқатқа жетудің ерекше әдісі деп түсіндірді.

Диалектиканың негізгі үш заңы

```
graph TD; A[Диалектиканың негізгі үш заңы] --> B[Қарама – қарсылықтардың бірлігі мен күресі туралы заң]; A --> C[Сандық және сапалық өзгерістердің өзара өту заңы]; A --> D[Терістеуді терістеу заңы];
```

Қарама – қарсылықтардың
бірлігі мен күресі туралы
заң

Сандық және сапалық
өзгерістердің өзара өту заңы

Терістеуді терістеу заңы

Марксизмнің үш қайнар көзі және үш құрамдас бөлігі

Неміс классикалық философиясы

Ф.Гегель(1170-1831) -
диалектика
Фейербах(1804-1872) -
Материализм

Тарихи материализм
және диалектикалық
материализм

Француз утопиялық социализмі

Ш. Фурье (1772-1837)
Р.Оуэн (1771-1858)

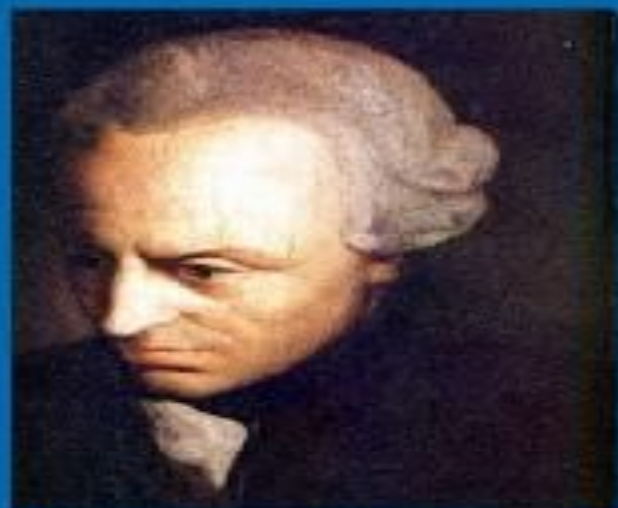
Саяси экономиясы

Ағылшын экономистері

Анри Сен-Симон (1760-
1825)
Адам Смит (1723-1790)

Ғылыми коммунизм
(әділетті қоғам)

Немецкие философы внесли большой вклад в развитие диалектики

Иммануил Кант
1724-1804

Иоганн Фихте 1762-1814

Фридрих Шеллинг
1775-1854

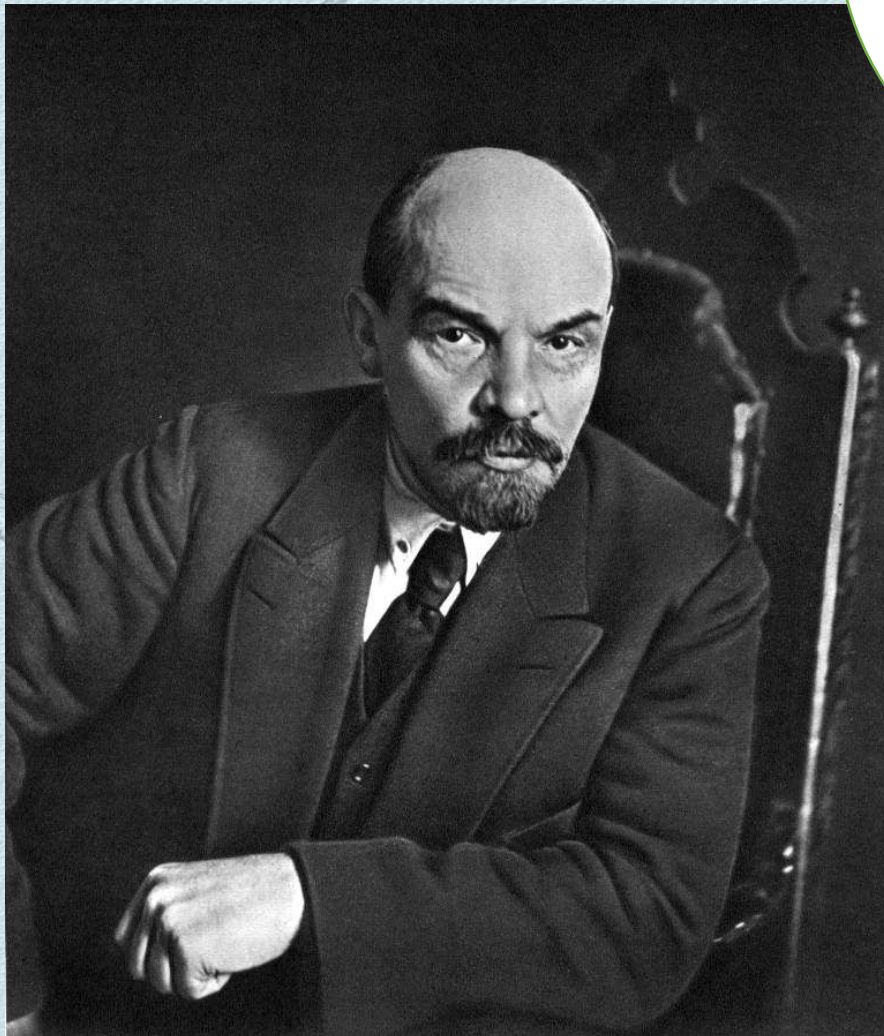

Карл Маркс
1818-1883

Фридрих
Энгельс
1820-1895

*Диалектика
өміршең, себебі, ол
қозғалыстың,
дамудың өздігінен
іске асуын түсіндіре
біледі.
В.И.Ленин*

Диалектиканың даму тарихы

Қарапайым диалектика **антикалық философияда** қалыптасты. Ол көне гректердің табиғатты қарапайым пайымдауынан туындайды. Диалектикалық дәстүрлің бастауы – негізі Гераклит ілімі деп есептелінеді.

Орта ғасырларда кейбір ойшылдардың шығармашылығында диалектикалық ізденістер орын алған. Мысалы, П. Абеляр диалектиканы әртүрлі пікірлер сайысында ақиқатқа жетудің тәсілі деп қарастырған А.Августин жалпы тарихтың дамуы туралы ілім жасаған, онда балалық, бозбалалық, өрлеу, картаю және өлу кезеңдері атап көрсетілген.

Қайта өркендеу мен жаңа Дәуір философиясында диалектика Д.Бруно, Н.Коперник, Р.Декарт, Б.Спиноза, Н. Кузанский шығармашылығында дамыған.

Неміс философиясы дамытқан идеалистік диалектиканың маңызы аса зор болды. Неміс философы И.Гердер әлемдік мәдениеттің қозғалу логикасын анықтады.

Диалектиканың дамуына қомақты, сүбелі үлес қосқан философ - **Г.Гегель**. ол тұңғыш рет бүкіл табиғи, тарихи және рухани дүниені процесс түріндегі нәрсе деп: яғни үнемі қозғалуда, өзгеруде, қайта құрылуда және дамуда деп таныды, сөйтіп, осы қозғалу мен дамудың ішкі байланысын ашуға тырысты.

Гегель қайшылықты – дамудың негізгі қайнар көзі және қозғаушы күші ретінде ерекше бөліп, ол туралы жан – жақты ілімді дамытты. Гегель диалектиканың негізгі заңдары мен категорияларын анықтап, олардың тиянақты жүйесін жасады.

К.Маркс пен Ф.Энгельс материалистік диалектиканы дамытты, даму идеясын тарихи құбылыстарды зерттеуде, яғни әлеуметтік таптық қатынастардың, жеке меншіктің, мемлекеттің, қоғамның басқа да маңызды институттарының қалыптасуының заңдылықтарын түсіндіруде кеңінен қолданды.

Назарларыңызға рахмет!!!